

**JOGI
ÚTMUTATÓ
A RENDŐRSÉG
ÁLTAL BEVITT
ÁLLAMPOLGÁROKNAK
2020. MÁJUS 19.**

**MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG**
A TE JOGOD. A MI HIVATÁSUNK.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

Jogi útmutató a rendőrség által bevitt állampolgároknak

Szigorították a rémhírterjesztést a büntető törvénykönyvben. A közelmúltban több emberrel szemben is büntetőeljárást indítottak, előfordult, hogy emiatt, hajnalban vitték be őket a rendőrségre, pár esetben a büntetőeljárást megszüntették. Azoknak adunk itt tanácsot, akikkel szemben indokolatlanul lép fel a rendőrség. Ha úgy gondolja, hogy Önnel szemben jogsértő volt a rendőrség fellépése, akkor kérjen jogi tanácsot, képviseletet a Magyar Helsinki Bizottságtól a helsinki@helsinki.hu e-mail címen.

K: Mit tehetek, ha megjelennek a lakásomban a rendőrök és közlik, hogy rémhírterjesztés miatt bevisznek a rendőrségre?

V: A rendőri felszólításnak ne álljon ellen. Hagyja, hogy bekísérjék a rendőrök a rendőrkapitányságra. Már ebben a helyzetben szóban és kulturált módon jelezheti, hogy nem követett el bűncselekményt.

K: A rendőrök bejöhettek-e a lakásomba?

V: A rendőrök megjelenhetnek a lakásánál és felszólíthatják, hogy menjen velük, ha Önt ki akarják hallgatni. Ha Ön együttműködik velük, akkor nincs ok, hogy a lakásába lépjenek. Ha ellenkezik velük, akkor bemehetnek a lakásába és akár erővel (testi erővel vagy bilincset alkalmazva) is magukkal vihetik.

A rendőrök akkor is bemehetnek a lakásba, ha valamilyen bizonyítékot keresnek. Fel kell Önt szólítani arra, hogy ezeket a tárgyakat adja át. Ha így nem találják valamit, akkor maguk mehetnek be, átvizsgálhatják a lakást, elvihetik a laptopját, számítógépét vagy telefonját. Önnek jelen kell lennie, amikor a rendőrök átkutatják a lakást. Ha Ön szerint nem volt indok vagy nem megfelelően hajtották végre a (ház)kutatást, akkor tegyen panaszt.

K: Készíthetnek-e felvételt arról, hogy kutatást tartanak a lakásomban vagy arról, hogy bekísérnek a rendőrségre?

V: Igen. A rendőri intézkedésről készíthetnek felvételt a rendőrök. Ennek az az elsődleges célja, hogy az intézkedés vagy a viselkedésed visszanezhető legyen a büntetőeljárásban, bizonyítékként szolgálhasson. A rendőrségnek a közvélemény tájékoztatása is feladata.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

Ugyanakkor a képmásához, az Önről vagy lakásáról készült felvételhez Önnek van joga, arról Ön rendelkezik. A rendőrségnek ezt a jogot tiszteletben kell tartania, és csak olyan felvételt mutathat, amelyen sem Ön, sem a lakása nem ismerhető fel. Olyan felvételek tehetők közzé, amelyeken Ön nem felismerhető vagy nem kikövetkeztethető, hogy Ön van rajta.

K: Elvették a telefonomat, ez mit jelent?

V: Két dolgot jelenthet: 1. Letétbe vették. Amikor előállítják, rendszerint az előállító-helyiségbe (ami egy cellaszerű szoba a rendőrségen) helyezik el. Mielőtt ide kerülne, minden tárgyat elvesznek és letétbe vesznek Öntől. Erről igazolást adnak. Amikor szabadon bocsátják, a letétben lévő tárgyakat visszakapja. 2. A másik lehetőség, hogy lefoglalják a telefont, mert bizonyítási eszköznek vélik a rendőrök. Szabály szerint csak akkor foglalhatják le, ha a rajta lévő adatokat pl. másolás útján nem tudják megszerezni. A lefoglalás csak a szükséges, legrövidebb ideig tarthat. A gyakorlatban azonban sokszor nagyon elhúzódik a lefoglalás ideje, és csak hónapokkal később adják vissza a dolgokat.

K: Ha nem adom meg a jelszavam, akkor mit tehet a rendőrség?

V: A rendőrség ekkor is megteheti, hogy lefoglalja az eszközt, kiadja informatikai szakértőnek, és így próbálja meg elérni az adatokat.

K: Nem az enyém a számítógép/telefon, hanem a munkahelyemé. Akkor is lefoglalhatják?

V: Igen, nincs különbség, hogy az Öné vagy másé a gép, telefon. Ha bizonyítási eszköz, mert rajta olyan adatok vannak, amelyek bizonyítékok lehetnek a büntetőeljárásban - terhelőek vagy mentőek -, akkor lefoglalhatja a rendőrség.

K: Hajnalban vagy éjszaka is bevizetnek?

V: Szabály szerint reggel 6 után és este 10 előtt kell intézkedniük a rendőröknek. Csak kivételes és indokolt esetben lehet éjszaka.

K: Miért jönnek értem? Miért nem hívnak fel?

V: A rendőrség döntésén múlik, hogy milyen módon hívnak fel vagy visznek be egy gyanúsítottat a rendőrségre kihallgatni. A súlyosabb, azonnali intézkedést igénylő esetekben lenne csak szükség arra, hogy személyesen jelenjenek meg a rendőrök az állampolgárokért. A rémhírterjesztés megalapozott gyanúja esetében az esetek túlnyomó részében – az álláspontunk szerint – az lenne a megfelelő eljárás, ha levélben vagy telefonon hívnák be az embereket a kihallgatásra.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

K: Elém raktak egy csomó papírt, mi van ezekben?

V: Minden iratot olvasson el. A figyelmes átolvasáshoz kérjen időt. Ha valamit nem ért, kérdezze meg. A rendőr köteles elmagyarázni. Csak azt írja alá, amit megértett és amivel egyetért.

Az iratok között lesz az Öntől elvett és letétbe helyezett tárgyakról szóló jegyzék, nyilatkozat arról, hogy kér-e enni, és arról, hogy kéri-e hogy az Ön által megjelölt személyt értesítsék. Amikor kiengedik, akkor fog kapni egy igazolást az előállításról. Ezen tudja aláhúzni, ha megsérült vagy valamilyen panaszja van az előállítással kapcsolatban.

K: Mennyi ideig tarthatnak bent?

V: Az előállítás legfeljebb 8 óráig tarthat attól kezdve, hogy megjelentek Önnél a rendőrök. Indokolt esetben további 4 órával meghosszabbíthatják ezt az időtartamot. A rendőrségnek ez alatt a 12 óra alatt a lehető leggyorsabban kell eljárnia. Tehát azt nem csinálhatják, hogy 7 órán keresztül nem intézkednek és csak ezt követően hallgatják ki. Fontos tudni, hogy lehet, hogy a rendőrök intézkednek (pl. tanút hallgatnak meg), de ez az Ön számára nem érzékelhető.

K: Mi fog történni a rendőrségen?

V: A rendőrségen meg fogják gyanúsítani. Ez azt jelenti, hogy közlik Önnel, hogy milyen bűncselekmény gyanúja miatt kellett bemennie a rendőrségre. Meg kell mondaniuk, hogy pontosan mit tett, és ez a tett a büntetőtörvénykönyv melyik szabályába ütközik.

K: Köteles vagyok válaszolni a kérdésekre? Vallomást tenni?

V: Nem. Gyanúsítottként Ön nem köteles válaszolni a kérdésekre vagy vallomást tenni.

Ha nem tesz vallomást, az nem jelenti azt, hogy beismerte volna azt, amivel gyanúsítják. Megteheti azt is, hogy csak pár kérdésre válaszol. Vagy azt is, hogy elmondja, amit Ön szeretne, de nem válaszol kérdésekre. Ha vallomás tesz, közben bármikor meggondolhatja magát, és megtagadhatja a további vallomást.

Ha azonban valamit mond, azt bizonyítékként fogják kezelni. Fontos, hogy Önt nem kényszeríthetik arra, hogy mondjon valamit, ha nem akar. Ha nem mond semmit vagy nem tesz vallomást, azt nem lehet hátrányos az Ön számára.

Bármikor gondolkodási szünetet vagy pihenőt kérhet. Joga van ahhoz is, hogy írásban tegyen vallomást.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

K: Az igazat kell mondanom?

V: Nem. Gyanúsítottként hazudhat is. Két dolgot nem tehet: más hamisan bűncselekmény (vagy szabálysértés) elkövetésével nem vádolhat és elhunyt személy kegyeleti jogát nem sértheti meg hamis tényállítással.

K: Fogadhatok ügyvédet?

V: Igen. Ha van ügyvéd, akivel fel tudja venni a kapcsolatot, őt felhívhatja. Ha nincs ügyvédje, akkor kérheti, hogy az ügyvédi kamara rendeljen ki egyet Önnek. Ennek érdekében a rendőröknek kell szólnia. Az ügyvédre egy órát várni kell, utána egy órán keresztül négy szemközt beszélhetnek. Az ügyvéd senkinek nem mondhatja el, hogy mit beszéltek.

K: Mit tegyek, ha úgy gondolom, nem követtem el bűncselekményt?

V: Mondja ezt el a kihallgatásán. Tegyen panaszt a gyanúsítás ellen. Panaszát az ügyészség fogja elbírálni. Az érveit elmondhatja a kihallgatáson vagy később is elküldheti írásban az ügyészségnek. A panasz megtételére legfeljebb 8 napja van, amíg el nem bírálták, addig ki lehet egészíteni.

K: Elvehetik a rendőrök a telefonomat vagy a számítógépet?

V: A rendőrök lefoglalhatják a bizonyítékokat. Rémhírterjesztés gyanúja esetén bizonyíték lehet a telefon, a számítógép, amelyen a „rémhírek” lehetnek. Ugyanakkor a büntetőeljárás törvénye szerint csak a legszükségesebb tárgyakat lehet lefoglalni. Így a rendőröknek elsősorban le kell másolniuk az adatokat a telefonról, számítógépről. Csak akkor foglalhatják le ezeket az eszközöket, ha másolással nem lehet megszerezni az adatokat, amelyekre szükségük van. A lefoglalással szemben ugyancsak lehet panaszt tenni.

K: A kihallgatás után hajnalban kitehetnek az utcára úgy, hogy nem tudok hazajutni?

V: A rendőrségnek segítségnyújtási kötelezettsége van a rendőrségi törvény szerint. Nem megfelelő az, ha pont a rendőrségi eljárás miatt nehéz helyzetbe került állampolgárnak – akit ráadásul megillet az ártatlanság vélelme, bármit is tett – nem segítenek a hazajutásban.

K: Szerintem nem megfelelően jártak el velem szemben a rendőrök, amikor bevittek a rendőrségre.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

V: A rendőri intézkedéssel szemben panaszt lehet tenni. Két lehetőség van: 1) az intézkedést végrehajtó rendőrkapitányságnak lehet írni; 2) az Alapvető Jogok Biztosához lehet fordulni. Az intézkedéstől számított 30 napon belül lehet panaszt tenni. Ezt írásban tudja megtenni a járvány idején. (Egyébként szóban is.)

K: Milyen esetben érdemes panasz tenni?

V:

1. Semmilyen megalapozott bizonyítékuk nem volt Ön ellen a rendőröknek, mégis bevitték a kapitányságra.
2. Feleslegesen jöttek ki és vittek be éjszaka.
3. Megbilincseltek, vagy testi kényszert alkalmaztak Önnel szemben, pedig együttműködött a rendőrökkel.
4. Úgy bántak Önnel, mint egy veszélyes bűnözővel (pl. sok rendőr kísérte).
5. A bekísérését sokan látták, azt hitték, hogy valamilyen súlyos bűncselekményt követett el.
6. Nem elfogadható hangnemben beszéltek Önnel a rendőrök, nem voltak korrektek.
7. Több órába telt, mire kihallgatták.
8. Több mint 5 órát volt a rendőrségen, de nem kapott enni, pedig kért.
9. Értelmetlenül foglalták le a laptopot (pl. mert azon a közösségi oldal posztja sosincs elmentve).
10. Nem mondták el Önnek, hogy mik a jogai (mindenképpen győződjön meg arról, hogy mit ír alá!)
11. Nem értesítették az Ön által megjelölt embert az előállításáról, pedig kérte.

K: De mire jó, ha panaszt teszek?

V: A panaszának kivizsgálása eredményeként megállapíthatják, hogy Önnek igaza volt, jogsérelem érte. Ha ezt megállapítják, akkor (személyiségi jogi) pert indíthat, amelyben kártérítést is kérhet. Ha kimondják, hogy nem megfelelően járt el a rendőrség, akkor abból a rendőrség is tanul, másokkal vélhetően már nem követik el azt a hibát, amit Önnel szemben, így segíthet másoknak.

K: Mit tehetek, ha megszüntetik ellenem az eljárást, mert kiderült, hogy tényleg nem követtem el bűncselekményt?

V: Kártalanítást kell fizetnie az államnak, ha megszüntetik a büntetőeljárást Önnel szemben és korábban elvonták a szabadságát, azaz például letartóztatták vagy szigorú (házi) őrizetben volt alaptalanul. Ha ilyen nem történt, akkor a minden alap nélkül indított büntetőeljárás miatt személyiségi jogi pert lehet esetleg indítani.